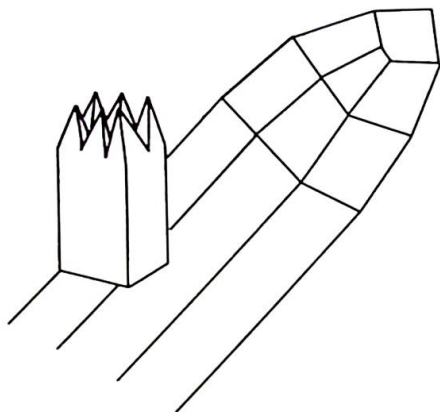

ANCYLITT FRA HUNHOLMEN, TYSFJORD

I Nord-Norge er det et større område med mange granittpegmatitter i tilslutning til Tysfjord-granitten. Pegmatittene finnes særlig rikelig i området rundt Drag i Tysfjord. En av de største og mest mineralrike pegmatitter finnes nær Kjøpsvik ved Hundholmen. Denne pegmatitten har tidligere vært drevet på kvarts/feltspat, og de siste årene har mye av gruvehaugene blitt nyttet som veifyllmasse.

Ancylitt på parisitt
Hundholmen i Tysfjord

Pegmatitten på Hundholmen er spesielt interessant fordi den fører en rekke sjeldne fluorider og karbonater, samtidig som det er relativt rikelig med druse-rom i enkelte områder. Følgende mineraler er kjent fra denne pegmatitten:

Mikroklin, albitt (xx), kvarts, muscovitt, biotitt, hornblende, zircon, xenotim (xx), thalenitt (xx), fergusonitt, gadolinit, uraninit (m/sek. uranmin.), orangitt, columbit, flusspat (m/variant yttrifluoritt), tysonitt, bastnäsitt, parisitt (xx), morasitt, svovelkis, magnetkis, molybdenglans og ancylitt.

Ancylitt $\text{Sr}_3(\text{Ce, La, Dy})_4(\text{OH})_4/\text{CO}_3 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ er et sjeldent mineral som kun finnes på få forekomster i Norge. Mineraliet ble originalbeskrevet fra Langesundsfjorden i Norge under navnet weibyeitt (Brøgger 1890), men på grunn av utilstrekkelig analysedata er mineraliet senere originalbeskrevet fra Grønland under navnet ancylitt. Senere undersøkelser har vist at "weibyeitt" fra Langesundsfjorden er ancylitt. Ellers er mineraliet funnet i Syd-Norske pegmatitter som omvandling av allanitt og som små krystaller omvandlet til bastnäsitt i nordmarkitt-druser ved Grorud i Oslo.

I pegmatitten på Hundholmen i Tysfjord finnes ancylitt som små (maks. 2 mm) krystaller oppå krystaller av parisitt som i forekomsten finnes i store masser og krystaller opptil 8 cm lengde og 2 cm tykkelse. Ancylitt-krystallene er friske og rødlige av farge. De krystalliserer oftest med prismeflater og pyramideflater, ofte som tykke prizmer med mange små parallellvokste pyramideflater i enden.

Knut Eldjarn